

Trine Haugset
0155 - 26 40 00

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Stora Bergö i Nyköpings kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn ska vara *naturreservatet Stora Bergö*.

Med stöd av 3 § i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning (bilaga 2).

Länsstyrelsen ska vara naturvårdsförvaltare.

Uppgifter om naturreservatet

<i>Objektnamn</i>	Stora Bergö
<i>Objektnummer (lst's egna)</i>	04-02-137
<i>Kommun</i>	Nyköping
<i>Lägesbeskrivning</i>	Utanför Studsvik, cirka 2,5 mil öster om Nyköping
<i>Terrängkartan</i>	09H SO
<i>Fastighetskartan</i>	097 10 (09H 1a)
<i>Areal</i>	117,0 ha, varav land 18,9 ha. 8,4 ha produktiv skogsmark
<i>Fastigheter (markägare)</i>	Del av Hånö säteri 1:9 (Studsvik Nuclear AB)
<i>Nyttjanderätter/servitut</i>	Ledningsrätt tele (0480-99/28.1), jakträtt

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att;

- skydda en naturskogsklädd skärgårdsö med barrskog samt omkringliggande vattenområde av stor betydelse för framförallt fågellivet.
- strukturer som gamla träd och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsamt tillstånd.
- typiska växt- och djursamhällen inom området ska ha gynnsamt tillstånd.
- bevara ett för friluftslivet värdefullt naturområde.

Syftet ska nås genom att;

- huvuddelen av reservatet tillåts att utvecklas fritt genom intern dynamik.

Skälen för Länsstyrelsens beslut*Beskrivning av prioriterade bevarandevärden*

Reservatet omfattar Stora Bergö och öarna öster om denna, inklusive Lilla Bergö och Kuggholmarna, samt omkringliggande vattenområden. I öster gränsar området till Ringsö naturreservat och mot sydväst till Stendörrens naturreservat.

Stora Bergö domineras av ett större bergsmassiv och når en höjd av 29 meter över havet på den södra delen av ön. Berggrunden består huvudsakligen av gnejsgraniter vilket är typiskt för skärgårdsöarna. Stora Bergö uppvisar en utpräglad naturskogsmiljö, med gammal hållmarkstallskog och barrblandskog, och har samtidigt stor betydelse för fågellivet. Gamla tallar med pansarbark och spärrgreniga kronor avlöser döda och förvridna torrfuror och tallågor som ger goda livsmiljöer för olika arter. Skogen har en ålder på cirka 120 år, men många av träden är betydligt äldre. För att skydda den störningskänsliga fågelfaunan på ön är större delen av Stora Bergö avsatt som fågelskyddsområde med beträdningsförbud mellan 1 februari och 15 augusti.

Enligt vattendirektivets ekologiska statusklassning har vattnet kring Stora Bergö måttlig status. Detta beror på de höga halterna av närsalter och växtplankton vilka båda klassas till måttlig status. Bottenfaunan klassas däremot till god status och makroalgerna (blåstång m.fl.) på östsidan om ön till hög status. Särskilt intressant är den stora förekomsten av det lilla kräftdjuret vitmärla, som bedöms vara mycket känslig för föroreningar. På östsidan av Stora Bergö finns även en grund vik som bedöms ha relativt höga naturvärden på grund av sin rika växtlighet av bl.a. sudare, bortnate och ålnate.

Området är även värdefullt för friluftslivet. Många båtar passerar på de farleder som går genom reservatet, och enstaka båtar lägger till vid öarna för sol, bad och även övernattnig.

Förutsättningen för att bevara och på sikt utveckla naturvärdena i området bedöms som goda om skogen sköts och utvecklas enligt de riktlinjer som framgår av skötselplanen. Skogen ska i huvudsak lämnas orörd.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Andra sakförhållanden med betydelse för avgörandet att bilda naturreservat

Naturreservatet är beläget inom ett område som har bedömts vara av riksintresse för friluftslivet och naturvården (3 kap. miljöbalken). Området ingår i klass I-objektet "Stendörren-Krampö" i länets naturvårdsprogram från 1991. Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar och Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Enligt kommunens översiktsplan (antagen 2003) ingår naturreservatet i område för naturvård. Naturreservatet bedöms inte strida mot intentionerna i kommunens översiktsplan.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med naturreservatet och den uppföljning som anges i den till detta beslut hörande skötselplan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- Studsvik Nuclear AB's provtagning i vattenområdet.
- Nyanläggning samt nödvändiga underhållsåtgärder av sjösäkerhetsanordningar.
- Underhåll av befintliga ledningar.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Uppsättning av informationstavlor.
2. Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med

stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

3. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär, matsvamp och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
4. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Bestämmelser om vården och förvaltningen av naturreservatet enligt förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

1. I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska tillsammans med syftet ligga till grund för dess vård och skötsel.
2. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Stora Bergö har sedan lång tid tillbaka varit känd för sina höga naturvärden och Länsstyrelsen har i Naturvårdsprogrammet från 1991 bedömt att öarna inom reservatet har högsta naturvärde (klass I). Området är dessutom klassat som riksintresse både ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt. Länsstyrelsen har genomfört naturinventeringar på Stora Bergö i samband med reservatsbildningen.

Reservatsbildningen

Länsstyrelsen påbörjade diskussioner om att skydda Stora Bergö som naturreservat med tidigare ägaren Vattenfall AB under början av 2000-talet. Diskussionerna med Vattenfall hann aldrig slutföras förrän frågan aktualiserades om att Studsvik Nuclear AB skulle förvärva fastigheten Hånö säteri 1:38 av Vattenfall. Med anledning av detta beslöts att i stället ta upp diskussioner med Studsvik Nuclear AB som från och med den 1 maj 2003 var den nya ägaren till fastigheten. Under 2004 beställde Länsstyrelsen en värdering av det blivande naturreservatet och förhandlingar påbörjades. Processen försenades dock på grund

av utdragna diskussioner kring reservatsbildning vid närliggande Horsvik. En överenskommelse om intrångsersättning skrevs under av båda parter under januari 2010.

Samråd

Samråd har enligt 26 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och skogsstyrelsen.

Remiss

Förslag till beslut och skötselplan skickades den 6 juli 2010 ut till markägare och andra sakägare, Nyköpings kommun med flera, se sändlistan.

Remissyttranden

Det har kommit in två yttranden.

Sjöfartsverket har inget att erinra mot förslaget så länge detta inte påverkar farledernas tillgänglighet för sjöfarten. Myndigheten uttalar vidare att det är viktigt att inte naturreservatet utgör ett hinder vid eventuell nyanläggning av sjösäkerhetsanordningar inom området. Länsstyrelsen har i beslutet medgett undantag från föreskrifterna för att tillmötesgå Sjöfartsverkets önskemål.

Nyköpings kommun ställer sig positiv till att Länsstyrelsen beslutar om naturreservatet Stora Bergö, men anser samtidigt Länsstyrelsens förslag bör ändras eller kompletteras i några avseenden. Länsstyrelsen har till viss del följt kommunens rekommendationer, bland annat vad gäller att ge en mer utförlig beskrivning av havsmiljön. Vad gäller kommunens fråga om att återuppta betesdriften på Stora Bergö har detta övervägts. Länsstyrelsen bedömer att de skogliga naturvärdena i dag är betydligt högre än de värdena som är knutna till de tidigare betesmarkerna, och prioriterar därför bevarandet av de skogliga värdena. Frågor om praktisk och ekonomisk genomförbarhet har också diskuterats.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får Länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Detta bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurser enligt 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna dels för allmänheten och dels för berörda sakägare.

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt

5 § i förordningen (2007:1244) utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en konsekvensutredning då påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad. De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunen. Kostnaden för skötsel och skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Södermanlands Nyheter.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att se till att reservatsföreskrifterna följs.

Enligt 29 kap. 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelas enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Större delen av Stora Bergö är fågelskyddsområde där följande föreskrift gäller:

- Det är förbjudet att årligen under tiden 1 februari – 15 augusti beträda det på kartan markerade området (Länsstyrelsebeslut 1984-04-27, dnr 11.122-54-84).

Fågelskyddsområdets avgränsning framgår av beslutskartan till naturreservatet Stora Bergö (bilaga 1). Förbudet gäller ej markinnehavaren eller hans folk i samband med skötsel eller tillsyn av fastigheten och ej heller kommunal eller statlig tjänsteman i tjänsteärende.

Samtliga däggdjur och fåglar är fridlysta enligt jaktlagstiftningen. För vissa arter är jakt tillåten under en del av året. Under övrig tid är även dessa arter fredade.

Studsvik Nuclear AB har ett antal provtagningsstationer inom naturreservatet, och även inom den del av reservatet som ingår i fågelskyddsområdet.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag

BESLUT

7(8)

Datum

Dnr

2010-12-15

511-10268-2004

kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljödepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

...

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Bo Könberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Greger Nordlöf samt naturvårdshandläggaren Trine Haugset deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Bo Könberg
Landshövding

Trine Haugset
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta från Lantmäteriet
4. Fastighetsförteckning
5. Fastighetsutredning

BESLUT

8(8)

Datum

Dnr

2010-12-15

511-10268-2004

Skala: 1:10 000

Teckenförklaring

Naturreservatet Stora Bergö

Naturreservat/Fågelskyddsområde

0 125 250 500 Meter